

UCHWAŁA Nr XXXXIII/552/14

Rady Miejskiej w Pisz

z dnia 28 marca 2014 roku

w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pisz na lata 2014-2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 645 i 1318, z 2014r., poz. 379), art.110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182, 509 i 1650) oraz art. 2 pkt 2, art. 6 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493; z 2009 r. Nr 206, poz. 1589; z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842; z 2011 r. Nr 149, poz. 887) **Rada Miejska w Pisz** uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pisz na lata 2014-2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pisz.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Lilla Bednarek

Załącznik
do Uchwały Nr XXXXIII/552/14
Rady Miejskiej w Pisz
z dnia 28 marca 2014 roku

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY PISZ
NA LATA 2014 - 2016**

I. W P R O W A D Z E N I E

„Świat nie zostanie zniszczony przez ludzi czyniących zło, lecz przez tych, którzy się temu złu przypatrują i nic nie robią”.

Albert Einstein

Przemoc w rodzinie ma wiele definicji. Prawna definicja przemocy określona została w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) jako: „... *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodująca szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*”

W przytoczonej definicji zawarte są cztery podstawowe kryteria, które wskazują na występowanie przemocy w rodzinie:

- intencjonalność, czyli zamierzone i celowe działania ukierunkowane najczęściej na zdobycie kontroli nad drugim człowiekiem, bądź też wymuszenie bezwzględnego posłuszeństwa;
- dysproporcję sił - jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza (fizycznie, emocjonalnie, ekonomicznie) od pozostałych osób;
- naruszanie godności i praw poprzez np. deprecjonowanie, poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, naruszanie nietykalności cielesnej;
- powodowanie cierpienia i szkód (psychicznych, fizycznych).

Przemoc w rodzinie występuje w wielu formach, najczęściej pod postacią:

1. Przemocy psychicznej okazywanej np. poprzez poniżanie, szantaż emocjonalny, nadmierną kontrolę, wywieranie presji psychicznej, upokarzanie, używanie gróźb, drażnienie, wyśmiewanie w towarzystwie, wymuszanie lojalności, zakaz wyrażania własnego zdania, ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wzbudzanie poczucia winy, lekceważenie prywatności i granic drugiej osoby, ograniczanie snu i pożywienia, zmuszanie do nadmiernego, przerastającego możliwości wysiłku, nieokazywanie uczuć, celowe traktowanie „milczeniem”. Ten rodzaj przemocy powoduje bardzo poważne szkody psychologiczne.
2. Przemocy fizycznej, czyli agresji łączącej się z naruszaniem granic ciała. W jej zakres wchodzi takie zachowania jak bicie, poszturchiwanie, uderzanie,

kopanie, popychanie, szarpanie, ciągnięcie za ciało, włosy, duszenie, policzkowanie, użycie broni.

3. Przemocy seksualnej, która obejmuje różne działania, w tym wymuszony stosunek płciowy (gwałt), molestowanie seksualne, wykorzystywanie seksualne dzieci, osób niepełnosprawnych intelektualnie lub fizycznie, zmuszanie do prostytucji, dotkliwe krytykowanie zachowań seksualnych.
4. Przemocy ekonomicznej polegającej na całkowitym uzależnieniu finansowym ofiary przemocy od sprawcy. Powyższe dotyczy zazwyczaj pełnego kontroli i zakazów wydzielania pieniędzy, zaciągania kredytów bądź zmuszania do ich zaciągania wbrew woli partnera, odbierania zarobionych pieniędzy, lekceważenia i niezaspokajania podstawowych potrzeb materialnych bliskich osób, uniemożliwianie podjęcia pracy.
5. Zaniedbania, czyli niezaspokajania potrzeb emocjonalnych i fizycznych. Najczęściej ten rodzaj przemocy stosują osoby dorosłe wobec dzieci i wyraża się to zwłaszcza w odrzuceniu emocjonalnym dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają jednocześnie kilku jej form. Należy również podkreślić, że przemoc ta najczęściej nie jest jednorazowym wydarzeniem - zazwyczaj jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może się tak zachować po raz kolejny.

Obserwuje się, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym „cyklem przemocy” składającym się z niżej wymienionych faz:

- a) fazy narastającego napięcia;
- b) fazy ostrej przemocy;
- c) fazy tzw. „miodowego miesiąca”.

Faza „miodowego miesiąca” sprawia, że osoby dotknięte przemocą późno zgłaszają się po pomoc, niejednokrotnie latami tkwią w tej trudnej sytuacji, wycofują się z wcześniej składanych zeznań, wycofują zawiadomienia o przestępstwie.

Najczęściej identyfikowanymi osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Dotyczy ona także mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych. Wszystkie te osoby wymagają specjalistycznej pomocy i wsparcia.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego skalę bardzo trudno oszacować. Badania przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Publicznej w 2009 roku („Przemoc i konflikty w domu”) wskazują, że:

- większość osób, która doznała przemocy w rodzinie, doznała jej wielokrotnie;
- kobiety były ofiarami przemocy domowej częściej, niż mężczyźni;
- ofiarom przemocy łatwiej jest podawać przykłady innych osób krzywdzonych, niż mówić o własnych doświadczeniach;
- jedna trzecia badanych kobiet deklaruje, że zna przynajmniej jedną kobietę - ofiarę przemocy swojego partnera;

- ponad połowa osób, którym zdarzyło się być ofiarą, przyznaje się do aktów agresji;
- jedna piąta rodziców wychowujących dzieci poniżej 19 roku życia przyznaje, że czasami je bije lub biła (treść pytania dotyczyła tzw. mocnego bicia); jednocześnie przyznaje się, że zjawisko to może być niedoszacowane, gdyż społeczna presja mogła wpłynąć na ukrycie przez rodziców przemocy wobec dzieci;
- ubóstwo, brak środków finansowych i wiążące się z tym niezaspokojenie potrzeb materialnych, a także alkoholizm to najważniejsze przyczyny konfliktów i agresji ze strony domowników.

Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu piskiego przedstawia poniższa tabela:

Przemoc w rodzinie	2012 rok	2013 rok
Liczba interwencji domowych	265	
Sprawcy przemocy pod wpływem alkoholu	224	306
Sprawcy przemocy zatrzymani do wytrzeźwienia	163	179
Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy	394	404
Liczba postępowań dotyczących znęcania się nad rodziną (art. 207 kk)	40	

Analiza powyższego wskazuje na istotny wzrost (w przeciągu roku) podejmowanych interwencji domowych (o 67%). O ponad połowę (54%) wzrosła także liczba postępowań, wszczętych z art. 207 kk. Pozostałe dane wykazują również tendencję wzrostową.

Statystyki Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują, że w ubiegłym roku wpłynęło 210 „Niebieskiej Kart” (w 2012 r. – 153), procedurę wdrożono w stosunku do 146 rodzin, a opieką i wsparciem objęto 118 rodzin.

Ze sprawozdań Punktu Konsultacyjnego dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie wynika, że z usług oferowanych przez Punkt skorzystało 99 osób.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że doświadczenia osób i organizacji zajmujących się przemocą domową wskazują, iż statystyki nie oddają w pełni wagi problemu, w szczególności gdy ofiarami przemocy są dzieci, które nie potrafią prosić o pomoc.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Pisz, zwany dalej Programem, określa zadania własne gminy wynikające z nw. aktów prawnych:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012r., poz.1356 z późn. zm.).

Główne kierunki działań w tym zakresie określone zostały w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wynikające z powyższego obowiązki Gminy dotyczą w szczególności:

- 1) tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania w rodzinie;
- 3) opracowywania i realizacji programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia.

II. CELE PROGRAMU

Głównym celem opracowanego Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Pisz oraz zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie systemowego wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji rodzinnej.

Z powyższego wynikają nw. cele szczegółowe:

- 1) zmniejszanie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez m.in. systematyczne diagnozowanie problemu, edukację społeczności lokalnej i tym samym podnoszenie wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy;
- 2) udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, zwiększanie dostępności tej pomocy i skuteczności ochrony ofiar przemocy poprzez podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;

- 3) zwiększanie skuteczności działań o charakterze interwencyjnym i korekcyjnym wobec osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez m.in. doskonalenie współpracy służb i instytucji.

III. ADRESACI PROGRAMU

Beneficjentami Programu są mieszkańcy gminy Pisz. Zaplanowane w Programie działania będą prowadzone w szczególności na rzecz:

- 1) osób doświadczających przemocy domowej, w tym dzieci i młodzieży, współmałżonków bądź partnerów w związkach nieformalnych, a także osób starszych, niepełnosprawnych;
- 2) osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) świadków przemocy w rodzinie.

Niezbędne jest również zapewnienie pomocy i wsparcia osobom podejmującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym pracownikom socjalnym, kuratorom zawodowym, terapeutom, policjantom, pracownikom placówek oświatowych, w tym w szczególności pedagogom i psychologom szkolnym, pracownikom służby zdrowia oraz społeczności lokalnej.

IV. DZIAŁANIA

Przemoc domowa jest zjawiskiem wieloaspektowym (aspekt prawny, psychologiczny, społeczny, medyczny, itp.). Osiągnięcie zamierzonych celów pociąga więc za sobą konieczność zapewnienia osobom pokrzywdzonym pomocy o charakterze interdyscyplinarnym i kompleksowym.

Wszelka pomoc, szczególnie interwencyjna i prawna, musi więc być realizowana w oparciu o współpracę wielu służb i instytucji, z wykorzystaniem ich uprawnień, możliwości i kompetencji. Tak ukierunkowane działania umożliwiają sformułowanie najbardziej adekwatnych, pożądanych form pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysu związanego z doświadczaniem przemocy w rodzinie.

Niezbędne jest więc zaangażowanie, współpraca i stałe doskonalenie systemu wsparcia n.w. podmiotów zaangażowanych w tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Ośrodka Profilaktyki i Terapii.
3. Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie.
4. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Punktu Konsultacyjnego dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie.

6. Placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych działających na terenie gminy.
7. Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej.
8. Poradni Terapii Uzależnień.
9. Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
10. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej.
11. Komendy Powiatowej Policji.
12. Straży Miejskiej.
13. Urzędu Miejskiego.

Formułą, która umożliwia pełną współpracę wymienionych służb i instytucji jest praca metodą zespołu interdyscyplinarnego, która umożliwia:

- diagnozę sytuacji osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- planowanie działań i form pomocy;
- ustalenie priorytetów, podział zadań i monitorowanie ich realizacji (z jednoczesnym uwzględnieniem woli, gotowości i bezpieczeństwa osób krzywdzonych).

Zespół taki został powołany na mocy Zarządzenia Nr 57/11 Burmistrza Pisz z dnia 09.05.2011 (w sprawie powołania i składu Zespołu Interdyscyplinarnego), a jego działania ukierunkowane zostały na pomoc rodzinom dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Od momentu powołania do końca 2013 roku odbyło się 12 posiedzeń Zespołu (3 w 2011r., 5 w 2012r. i 4 w 2013r.). Członkowie Zespołu uczestniczyli w pracach 164 grup roboczych (w 2011r. powołano 11 grup, w 2012 – 63 grup, 2013 – 67 grup rob.). Założono ogółem 397 „Niebieskich Kart” - 34 w 2011r., 153 w 2012r. i 210 w roku ubiegłym.

V. ZADANIA

- 1. Doskonalenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - integrowanie i koordynowanie pracy podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie**

Sposoby realizacji:

- 1) Bieżąca praca Zespołu Interdyscyplinarnego skoncentrowana w szczególności na:

- a) diagnozowaniu problemu przemocy w rodzinie;
 - b) inicjowaniu działań w oparciu o przyjęte procedury postępowania w przypadkach rozpoznania bądź zgłoszenia przemocy w rodzinie;
 - c) udzielaniu wstępnej pomocy, wskazywanie możliwości uzyskania pomocy interdyscyplinarnej;
 - d) powoływaniu grup roboczych opracowujących i realizujących plany pomocy dotyczące indywidualnych przypadków wystąpienia problemu przemocy, monitorowaniu sytuacji tych rodzin oraz rodzin zagrożonych przemocą;
 - e) prowadzeniu dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin.
- 2) Systematyczna edukacja środowiska ukierunkowana na zmianę pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie:
- a) udział w ogólnopolskich kampaniach;
 - b) rozpowszechnianie programów profilaktycznych;
 - c) podejmowanie działań profilaktycznych poprzez edukację społeczną i edukację rodzin;
 - d) współpraca z lokalnymi mediami;
 - e) przygotowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach uzyskania pomocy w środowisku
 - f) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.
- 3) Systematyczne podnoszenie kompetencji i wiedzy członków Zespołu Interdyscyplinarnego:
- a) organizacja i udział w specjalistycznych szkoleniach;
 - b) wymiana doświadczeń pomiędzy lokalnymi podmiotami zajmującymi się pomocą rodzinom;
 - c) uczestniczenie w lokalnych i ogólnopolskich konferencjach, naradach, seminariach.
- 4) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
- a) prowadzenie działań edukacyjnych w rodzinach zagrożonych przemocą ukierunkowanych na wzmacnianie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców;

- b) udzielanie pomocy, w szczególności psychologicznej, a także poradnictwa socjalnego i prawnego osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych;
- c) podejmowanie interwencji w przypadku wystąpienia przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie;
- d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, utrzymywanie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy (działania o charakterze korekcyjno-edukacyjnym).

5) Opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

- a) podejmowanie działań profilaktycznych w środowiskach zagrożonych przemocą (edukacja, wsparcie psychologiczne, socjalne);
- b) inicjowanie interwencji w rodzinach dotkniętych przemocą;
- c) mieszkanie chronione
- d) opracowywanie (wspólnie z rodziną) strategii wychodzenia z kryzysu, udzielanie opieki i wsparcia (psychologicznego, socjalnego i prawnego), motywowanie osoby doznającej przemocy do podejmowania działań zmierzających do rozwiązania sytuacji;
- e) stałe monitorowanie sytuacji rodziny, utrzymywanie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w pomoc;
- f) objęcie szczególną opieką dzieci doświadczających i będących świadkami przemocy, wspomaganie działalności podmiotów realizujących zadania z zakresu pomocy ofiarom przemocy

V . E W A L U A C J A P R O G R A M U

1. Monitoring programu prowadzić będą wszystkie służby, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz podmioty lub organizacje, którym takie zadania zlecono do realizacji na podstawie stosownych umów.
2. Koordynatorem działań jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pisz
3. Burmistrz Pisz przedłoży sprawozdanie Radzie Miejskiej w Pisz z realizacji programu.

Ustala się nw. wskaźniki realizacji Programu:

- a) liczba „Niebieskich Kart”;
- b) liczba interwencji w sprawach przemocy;
- c) liczba udzielonych usług psychologicznych, prawnych i socjalnych;
- d) liczba osób korzystających z systemu wsparcia;
- e) liczba osób objętych edukacją na temat zjawiska przemocy;
- f) liczba miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy;
- g) liczba sprawców przemocy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi;
- h) wykaz instytucji, służb, organizacji i środowisk czynnie zaangażowanych w realizację Programu;
- i) wykaz szkoleń z zakresu rozwiązywania przemocy w rodzinie i liczba osób biorących w nich udział;
- j) liczba materiałów informacyjnych, w tym publikowanych w lokalnych mediach.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu są środki własne Gminy Pisz ujęte w planie finansowym Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piszczu oraz Ośrodka Profilaktyki i Terapii w Piszczu i przeznaczone na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne oraz inne środki pozyskiwane zarówno przez Gminę, jak też przez realizatorów i partnerów Programu.

Przewodnicząca Rady

Lilla Bednarek

